

Duiding Arbeidsmarktontwikkelingen 2014-IV

November 2014

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
1. Ontwikkelingen 3e kwartaal 2014	3
1.1. Matige groei economie	3
1.2. Export neemt verder toe	4
1.3. Aantal uitzenduren groeit steeds meer	5
1.4. Opnieuw meer vacatures	6
1.5. Minder verleende ontslagvergunningen	6
1.6. Aantal faillissementen in drie jaar niet zo laag geweest	7
1.7. Gunstige ontwikkeling in het aantal banen voor werknemers	8
1.8. Door crisis in zes jaar tijd ruim 300 duizend werknemersbanen minder	9
1.9. Omvang beroepsbevolking krimpt	11
1.10. Aantal WW-uitkeringen iets hoger dan een jaar geleden	11
1.11. Werkloze beroepsbevolking daalt	12
2. Verwachtingen 2015	14
2.1. Vertrouwen producenten fors hoger in oktober	14
2.2. De economie groeit licht en werkloosheid daalt in 2015	15
Colofon	18
Lijst van Boxen	
1.1 Drie soorten cijfers duiden ontwikkelingen	
1.2 Nederlandse banenkrimp in 2014 vooral bepaald door de sector zorg en welzijn	
2.1 CPB: Ondanks economisch herstel loopt in 2015 het uitkeringsvolume van werkloosheidsregelingen op	

Samenvatting

Economie groeit licht het derde kwartaal

Verschillende economische indicatoren duiden op herstel van de economie. Het CBS tekent daarbij aan dat het *herstel stagneert*, ofwel niet in kracht toeneemt. Tegelijkertijd noteerde het CBS over het derde kwartaal van 2014 een economische groei van 0,2% ten opzichte van het kwartaal ervoor. Vergeleken met het derde kwartaal van 2013 groeide de economie met 1,1%. De groei wordt breed gedragen: zowel de consumptie van huishoudens en overheid als de investeringen en export dragen bij aan het herstel.

Ook de vertrouwensindicatoren over de economie duiden op minder negatieve ontwikkelingen. Zo is het consumentenvertrouwen op dit moment bijna neutraal en dat is aanzienlijk beter dan in voorgaande jaren. Bij producenten is het beeld nog gunstiger en zijn er in oktober duidelijk meer optimisten dan pessimisten.

Arbeidsmarkt verbetert: aantal banen ontwikkelt zich gunstiger

Op de arbeidsmarkt zijn duidelijke verbeteringen te zien: het aantal uitzenduren groeit al bijna een jaar, in het derde kwartaal van 2014 is het aantal vacatures gestegen en zijn er minder verleende ontslagvergunningen. Ook het aantal faillissementen heeft een duidelijk neerwaartse trend. Bovendien zien we dat vanaf begin dit jaar het aantal WW-uitkeringen afneemt. Toch blijft het aantal WW-uitkeringen op dit moment hoger dan een jaar geleden.

Bij het aantal banen zien we eveneens betere ontwikkelingen. Weliswaar is het aantal banen in het derde kwartaal 2014 – afgezet tegen een jaar geleden – iets lager, maar de afname is veel minder groot dan in de afgelopen kwartalen. Kijken we naar kwartaal-op-kwartaal ontwikkelingen (na correctie voor het seizoen), dan zien we zelfs een bescheiden groei van het aantal banen voor werknemers (+2 duizend in het derde kwartaal).

Voor 2014 als geheel wordt uitgegaan van een beperkte economische groei, maar in 2015 trekt de groei aan. Dat zijn de verwachtingen van de economische bureaus van de grote Nederlandse banken en het CPB. Voor de arbeidsmarkt in 2014-2015 worden de volgende arbeidsmarktontwikkelingen verwacht:

- Er is een omslag in de vraag naar arbeid (werkgelegenheid):
 - Na de krimp van de werkgelegenheid dit jaar wordt in 2015 gerekend op banengroei met +20 duizend.
 - Het aantal vacatures dat ontstaat, reageert snel op de economie en groeit in 2015 met 80 á 90 duizend. In 2015 ontstaan er in totaal bijna 800 duizend vacatures.
- Het aanbod van arbeid (beroepsbevolking) neemt in 2015 naar verwachting toe.
- Vraag en aanbodontwikkelingen bepalen de omvang van de WW-uitkeringen:
 - In het eerste drie kwartalen van 2014 daalt het aantal WW-uitkeringen. In de basisprognose van UWV – voor de financiële Oktobernota – wordt eind 2014 nog een beperkte groei voorzien van het aantal WW-uitkeringen (als gevolg van het seizoenseffect).
 - Eind 2015 is volgens de prognose het aantal WW-uitkeringen iets lager dan het jaar daarvoor.

Herstel broos, maar de trend is positief

Verschillende indicatoren wijzen op geleidelijke verbeteringen: zo is het vertrouwen van consumenten minder negatief en zijn producenten overwegend positief. Naast de export draagt nu ook de consument bij aan het economische herstel. Op andere punten zien we meer expliciete verbeteringen voor de arbeidsmarkt, zoals het aantal ingezette uitzendkrachten, aantal ontslagaanvragen bij UWV en het aantal faillissementen. En nu zien we ook voorzichtig dat de werkgelegenheid aan lijkt te trekken. Voor volgend jaar worden verdere verbeteringen verwacht op de arbeidsmarkt. We merken op dat de prognoses behept zijn met onzekerheden. Aan de ene kant is het economisch herstel niet erg krachtig: een iets kleinere economische groei kan zo maar leiden tot verder werkgelegenheidsverlies in 2015. Aan de andere kant kan er ook meer (internationale) economische dynamiek ontstaan waardoor de wereldhandel, de export en daarmee de banengroei en de daling van het aantal WW-uitkeringen krachtiger uitpakt dan nu voorzien.

Kortom de trend van veel economische en arbeidsmarktindicatoren is gunstig. Maar het herstel van de economie en arbeidsmarkt blijft aarzelend.

1. Ontwikkelingen 3e kwartaal 2014

1.1. Matige groei economie

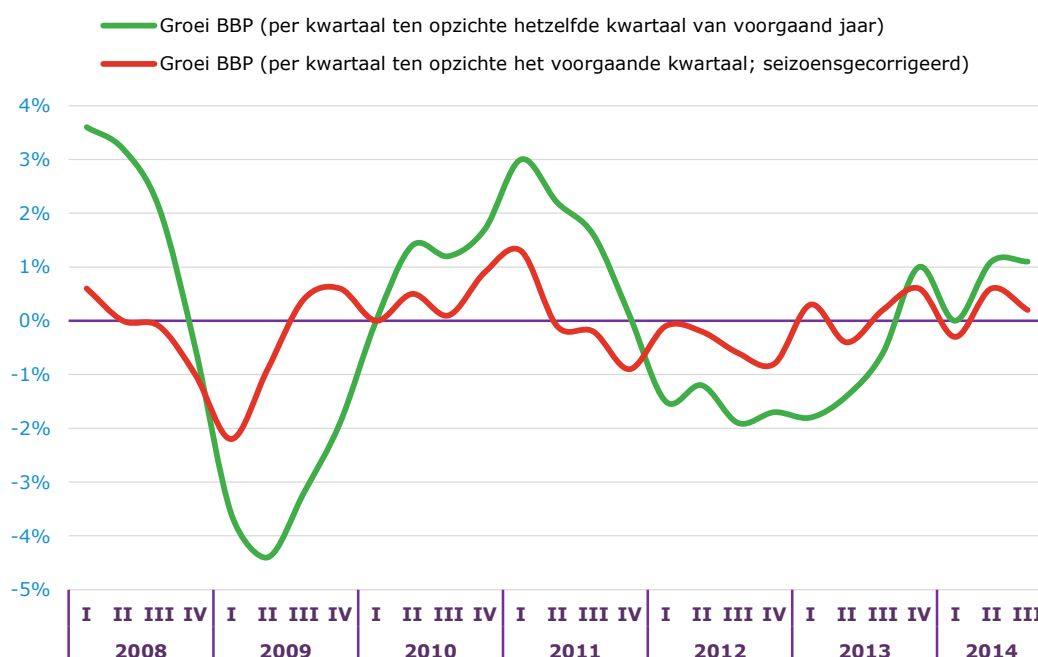
Of de Nederlandse economie groeit of krimpt, dat wordt afgemeten aan de hand van het Bruto Binnenlands Product in Nederland (BBP). Het BBP is opgebouwd uit de consumptie van de huishoudens en de overheid, de investeringen van bedrijven en de export (minus de import).

Figuur 1.1 laat de ontwikkeling van het BBP per kwartaal zien. We zien groei van de Nederlandse economie zowel ten opzichte van het voorgaande kwartaal (rode lijn) als ten opzichte van hetzelfde kwartaal in het voorgaande jaar (groene lijn).

De economische groei is gering te noemen: 0,2% in het derde kwartaal. Ten opzichte van een jaar geleden is de omvang van de economische activiteiten 1,1% hoger. De lage groei wordt wel breed gedragen: alle vier de categorieën dragen bij. Consumenten en overheid consumeren meer dan een jaar geleden en de investeringen van bedrijven nemen ook toe. Dit laatste is een signaal dat ondernemers kansen zien en de huidige productiecapaciteit uitbreiden. Ook de uitvoer van goederen en diensten neemt toe.

Dat het sentiment van consumenten in de economie positiever is dan een jaar geleden zien we aan verschillende kenmerken. Zo lijkt de woningmarkt uit het dal te kruipen en ligt in het eerste halfjaar van 2014 het aantal verleende bouwvergunningen een vierde hoger dan een jaar eerder. Maar ook de verkoopprijzen van woningen en het aantal woningtransacties zit in de lift¹. Ook de ontwikkelingen in de detailhandel wijzen op betere tijden. Zo is het aantal aankopen in de detailhandel – dat is de omzet na correctie voor prijsveranderingen – in de eerste drie kwartalen hoger dan een jaar geleden².

Figuur 1.1 Nederlandse economische ontwikkeling per kwartaal, tot en met derde kwartaal 2014 (CBS)

In de *conjunctuurklok* vat het CBS de ontwikkelingen van de belangrijkste indicatoren over de economie samen. Daaruit blijkt dat vanaf de zomer van 2013 tot het voorjaar van 2014 de conjunctuur verbeterde, maar dat sindsdien het herstel stagneert³.

¹ CBS, 'Aantal verleende bouwvergunningen daalt niet verder', 6 november 2014. 'Bestaande koopwoningen ook in september duurder' en statline-gegevens over aantal transacties.

² CBS, 'CBS: kledingwinkels drukken omzet detailhandel', persbericht 13 november 2014.

³ CBS, 'Conjunctuurbeeld al een half jaar nagenoeg stabiel', 31 oktober 2014.

Kijken we naar bedrijfstak, dan zien we dat de meeste sectoren groei laten zien. Forse groei in het derde kwartaal (ten opzichte van een jaar geleden) zien we in de landbouw, industrie en de zakelijke dienstverlening (vooral uitzendwezen): deze sectoren laten alle een productiegroei van meer dan 2% op jaarbasis zien. We zien een grote krimp in de delfstoffenwinning (relatief kleine sector) en de bouwnijverheid. In de bouwnijverheid zien we – na drie kwartalen van groei van de productie – toch weer een krimp in het derde kwartaal met 2,2%.

Box 1.1 Drie soorten cijfers duiden ontwikkelingen

Ontwikkelingen in economie en banen worden door het Centraal Bureau voor de Statistiek op drie manieren weergegeven. Elk cijfer heeft zijn eigen kracht en de verschillende cijfers worden in de media door elkaar heen gebruikt:

- Kwartaal-op-kwartaal cijfer. Dit cijfer geeft – gecorrigeerd voor het seizoen – de ontwikkelingen weer ten opzichte van het voorgaande kwartaal. Voordeel van het kwartaal-op-kwartaal cijfer is dat het snel de ontwikkelingen in beeld brengt. Nadeel is dat – voor de seizoenscorrectie – een model gebruikt wordt, dat altijd een benadering van de werkelijkheid is.
- Jaar-op-jaar cijfer. Het jaar-op-jaar cijfer geeft de ontwikkeling weer ten opzichte van hetzelfde kwartaal één jaar eerder. Voordeel hiervan is dat het de ontwikkeling in het afgelopen jaar samenvat zonder dat een modelmatige correctie voor het seizoenseffect gebruikt wordt. Nadeel is dat ontwikkelingen met vertraging zichtbaar worden.
- Gemiddeld jaarcijfer. Het voordeel is dat het cijfer de informatie over een geheel kalenderjaar samenvat.

Ter illustratie geven we hier de drie cijfers voor 2012-2014 van de economische groei:

Groei		
	kwartaal-op-kwartaal	jaar-op-jaar gemiddelde jaarcijfer
1e kwartaal 2012	-0,1%	-1,5%
2e kwartaal 2012	-0,2%	-1,2%
3e kwartaal 2012	-0,6%	-1,9%
4e kwartaal 2012	-0,8%	-1,7%
Geheel 2012		-1,6%
1e kwartaal 2013	0,3%	-1,8%
2e kwartaal 2013	-0,4%	-1,4%
3e kwartaal 2013	0,2%	-0,6%
4e kwartaal 2013	0,6%	1,0%
Geheel 2013		-0,7%
1e kwartaal 2014	-0,3%	0,0%
2e kwartaal 2014	0,6%	1,1%
3e kwartaal 2014	0,2%	1,1%

In deze notitie willen we vooral aansluiten bij de meest recente ontwikkelingen en bespreken we hier vooral het kwartaal-op-kwartaal cijfer en het jaar-op-jaar cijfer.

1.2. Export neemt verder toe

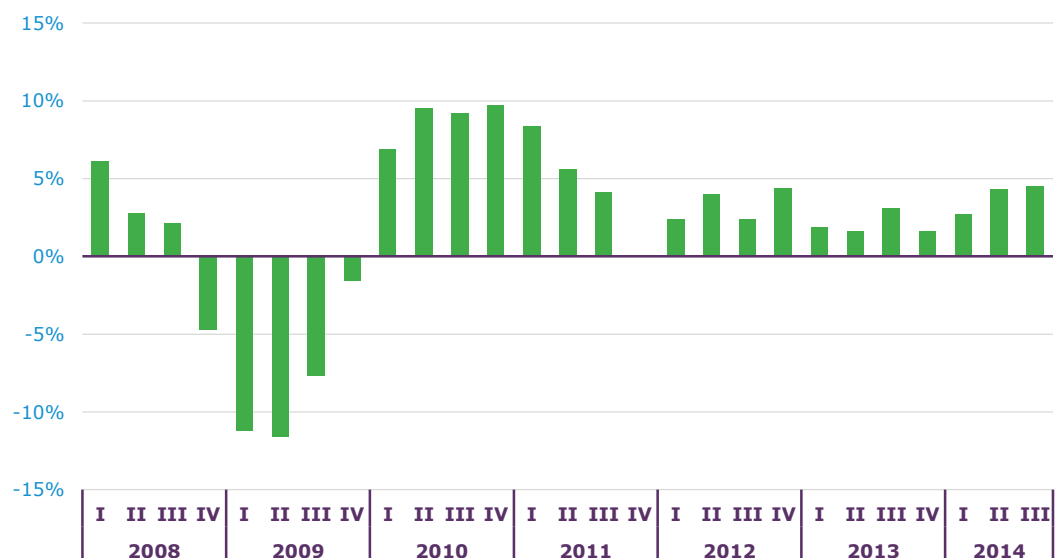
De export wordt de motor van de Nederlandse economie genoemd en die is daarmee sterk afhankelijk van de ontwikkelingen in de wereldeconomie. Nederland verdient ongeveer een derde van het bruto binnenlands product via de export.

De export groeit flink in september volgens het CBS⁴. Er zijn vooral meer machines, apparaten en transportmiddelen uitgevoerd dan een jaar eerder. In het derde kwartaal van 2014 als geheel groeide het exportvolume met 4,5% (figuur 1.2)⁵. Dit groeicijfer is in drie jaar niet zo hoog geweest. Daarnaast zien we dat de vooruitzichten voor de export volgens de Exportrader van het CBS gunstiger zijn geworden in november.

⁴ CBS, 'CBS: Export groeit flink in september', 14 november 2014.

⁵ CBS, 'Flashraming CBS: Economische groei nog fragiel', 14 november 2014.

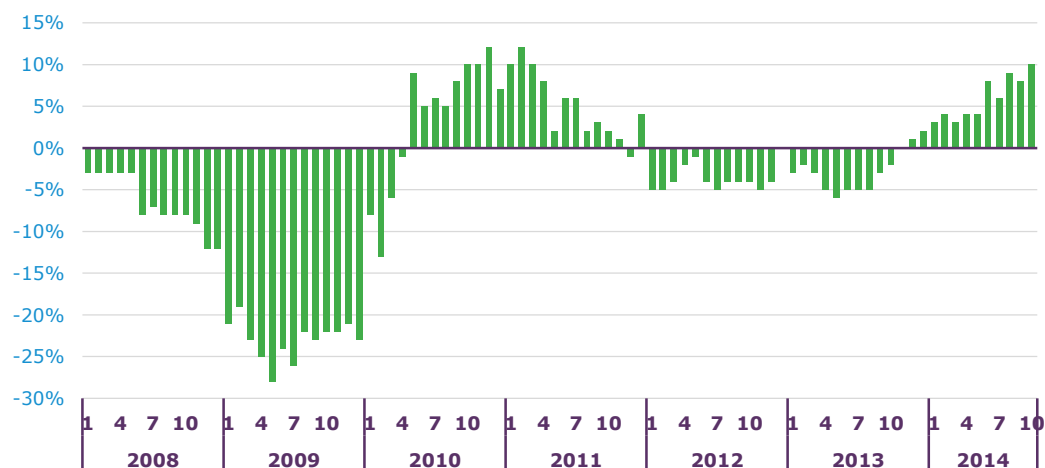
Figuur 1.2 Ontwikkeling uitvoer goederen en diensten per kwartaal opzichte van een jaar geleden tot en met het derde kwartaal 2014 (CBS)

1.3. Aantal uitzenduren groeit steeds meer

Het aantal uitzenduren groeit sinds begin dit jaar duidelijk (figuur 1.3). Ook lijkt de groei in de loop van het jaar toe te nemen. Dat blijkt uit de cijfers van de Algemene Bond van Uitzendondernemingen (ABU) – goed voor 60% van de uitzendmarkt. De groei van het aantal uitzenduren past bij het beginnend herstel van de economie, waarin werkgevers nog terughoudend zijn om zelf meteen nieuw personeel in dienst te nemen. Als het economisch herstel doorzet en de orderportefeuilles eenmaal goed gevuld zijn, gaan werkgevers over tot het aannemen van ander personeel: zowel tijdelijke dienstverbanden als vaste dienstverbanden.

Figuur 1.3 Ontwikkeling van het aantal uitzenduren volgens de ABU per verslagperiode tot en met oktober 2014 (ten opzichte van een geheel jaar eerder)

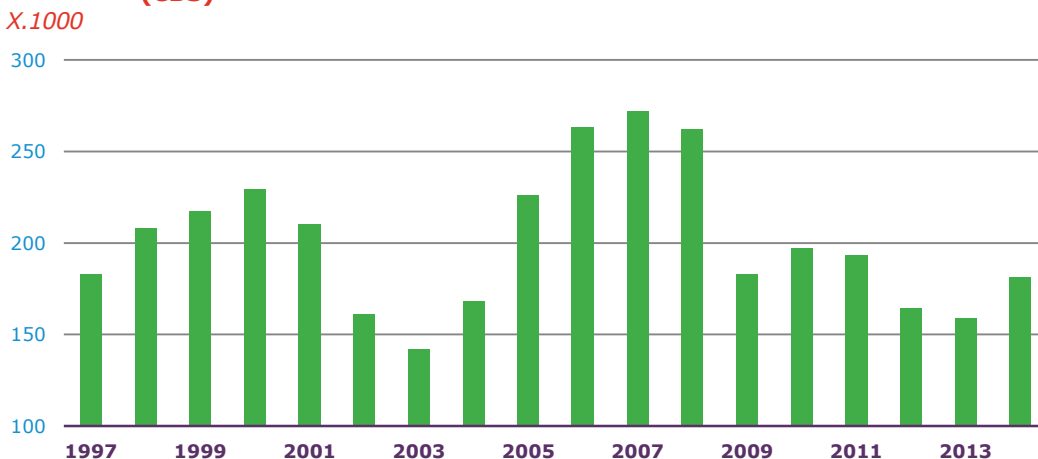

1.4. Opnieuw meer vacatures

De vacaturemarkt is een belangrijke indicator voor de kansen van werkzoekenden. Het CBS meet de totale vacaturemarkt in Nederland en hanteert daarbij grofweg twee meetpunten:

- Het aantal openstaande vacatures:
 - Eind derde kwartaal 2014 zijn er 112 duizend openstaande vacatures. Dit zijn 18 duizend (+20%) meer openstaande vacatures meer dan een jaar geleden. Dat het aantal openstaande vacatures op jaarbasis groeit, zien we vier kwartalen op rij.
 - Van kwartaal op kwartaal (na correctie voor seizoenseffecten) zijn er in het derde kwartaal van 2014 zo'n 4 duizend meer vacatures (+4%).
- Het aantal vacatures dat in een kwartaal ontstaat.
 - In het derde kwartaal van 2014 zijn er 181 duizend vacatures ontstaan. In vergelijking tot hetzelfde kwartaal van een jaar geleden zien we een toename van 22 duizend vacatures (14%). Maar ook ten opzichte van twee jaar geleden is het aantal ontstane vacatures hoger (figuur 1.4).
 - Van kwartaal-op-kwartaal (na correctie voor seizoenseffecten) zien we ook een toename: +5 duizend (3%).

Figuur 1.4 Aantal ontstane vacatures per kwartaal, derde kwartaal in 1997 – 2014 (CBS)

Het aantal vacatures groeit en dat duidt op meer dynamiek op de arbeidsmarkt en betekent meer kansen voor werkzoekenden.

Ook andere bronnen duiden op groei van de vacaturemarkt:

- Jobfeed⁶ publiceerde op 16 oktober 2014 de analyse over het derde kwartaal. Daaruit blijkt het aantal vacatures dat online in het derde kwartaal is gepubliceerd is toegenomen met 21% ten opzichte van hetzelfde kwartaal van vorig jaar⁷.
- Yacht (Detachering en werving hoger opgeleiden) maakt op 17 november bekend dat het aantal vacatures voor hoger opgeleiden in het derde kwartaal is gegroeid met 16% ten opzichte van hetzelfde kwartaal van vorig jaar.

1.5. Minder verleende ontslagvergunningen

Als een bedrijf minder afzet heeft, is er vaak ook minder behoefte aan personeel. Een inkrimping van het personeelsbestand gaat gewoonlijk eerst via afbouw van tijdelijke contracten en door vrijwillig vertrek. Neemt de afzet bij een bedrijf echter scherp af en wordt er niet snel een verbetering van de marktomstandigheden wordt, dan moet een werkgever soms overgaan tot gedwongen ontslag. Er zijn dan twee ontslagroutes: via de kantonrechter of via een vergunning van UWV. Zelfstandigen die moeten stoppen of tijdelijke contracten die niet worden verlengd, komen niet tot uiting in ontslagcijfers.

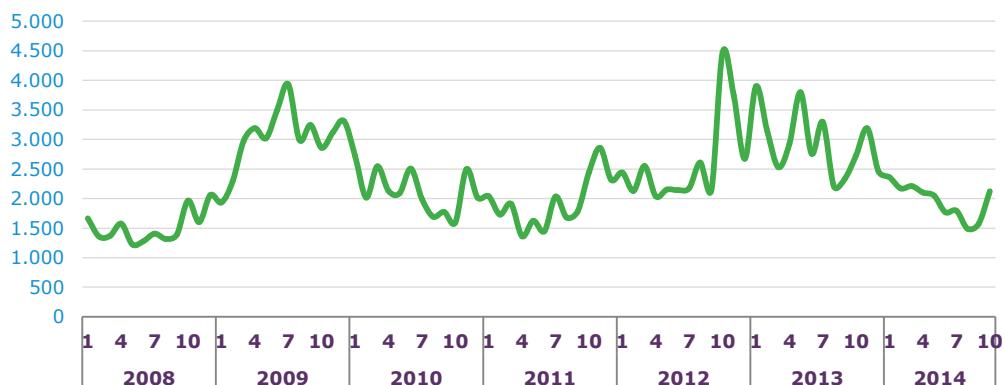
De dalende trend vanaf 2013 in het aantal door UWV verleende ontslagvergunningen zet zich door in de eerste tien maanden van 2014 (figuur 1.5). In deze periode werden een derde minder ontslagvergunningen verleend door UWV dan vorig jaar in dezelfde periode. Het ontslagcijfer voor oktober ligt hoger dan in de vorige maand, maar is nog steeds aanzienlijk lager dan een jaar geleden.

⁶ <http://www.jobfeed.nl/news.php>. Jobfeed is een Big Data tool van Textkernel voor vacatures die alle online vacature-advertenties in de Nederland verzamelt en categoriseert.

⁷ We merken op dat meting van het CBS en Jobfeed op onderdelen verschilt. Zo gaat het bij Jobfeed om online vacatures (CBS: alle vacatures) en meet Jobfeed ook vacatures voor uitzendkrachten.

Het aantal verleende ontslagvergunningen lijkt ook minder sterk te fluctueren dan eerder. Bovendien is het aantal ontslagvergunningen dat verleend wordt ongeveer vergelijkbaar met het niveau in 2012. De door sommigen verwachte forse groei door ontslagen in de sector zorg en welzijn, zien we (nog) niet in een groei van het ontslagcijfer. Overigens zien we in de afgelopen jaren wel een forse oploop van WW-uitkeringen in de sector zorg en welzijn. Deze groei van WW-uitkeringen wordt mede veroorzaakt door beëindiging van contracten zonder dat er een ontslagvergunning aan te pas komt, bijvoorbeeld doordat tijdelijke contracten niet verlengd worden en door ontslag met wederzijds goedvinden.

Figuur 1.5 Aantal verleende ontslagvergunningen per maand door UWV, januari 2008 - oktober 2014 (UWV)

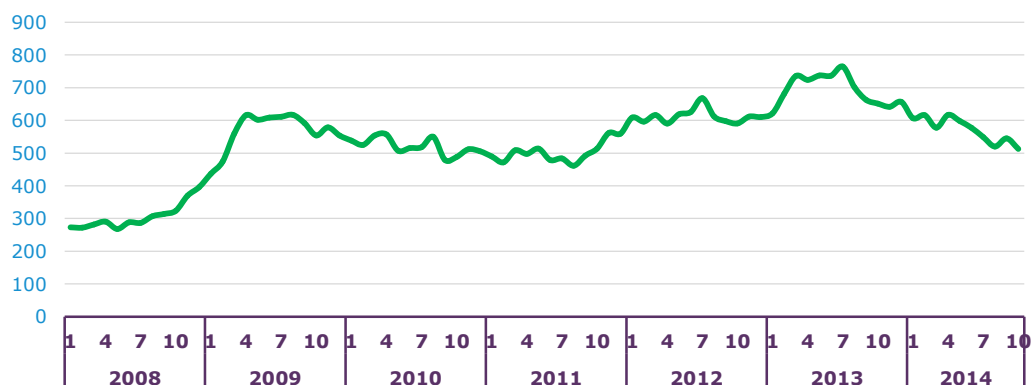

De ontslagregels zullen met de invoering van de Wet Werk en Zekerheid gaan wijzigen. Dat zal gebeuren op 1 juli 2015.

1.6. Aantal faillissementen in drie jaar niet zo laag geweest

Het aantal faillissementen vertoont een duidelijk neerwaartse trend (figuur 1.6). Het voortschrijdend driemaandsgemiddelde kwam in oktober 2014 uit op 513 en is daarmee 21% lager dan een jaar eerder. Het aantal faillissementen is in drie jaar nog niet zo laag geweest. Echter het aantal is – alhoewel de ontwikkeling in het aantal faillissementen gunstig is – nog duidelijk hoger dan voor de crisis.

Figuur 1.6 Aantal faillissementen bij bedrijven en instellingen per maand, 3 maands voortschrijdend gemiddelde, januari 2008 – oktober 2014 (CBS)

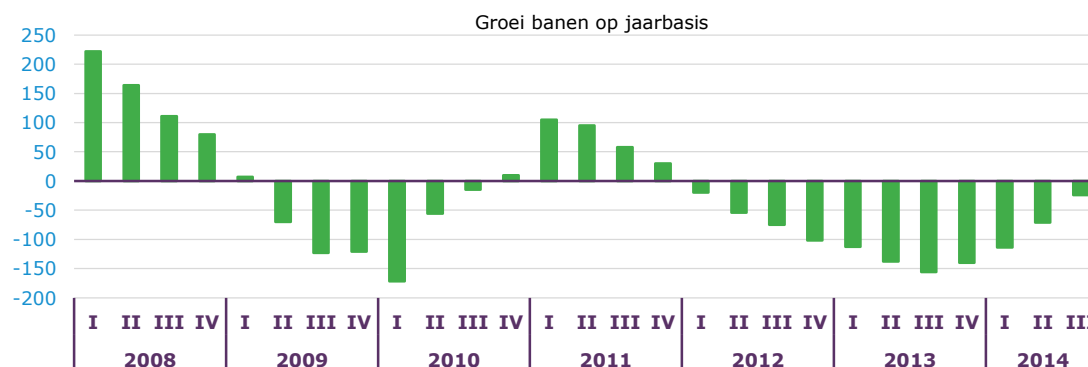
1.7. Gunstige ontwikkeling in het aantal banen voor werknemers

Ook bij de ontwikkeling van het aantal banen tekenen zich verbeteringen af:

- Het aantal banen van werknemers is in het derde kwartaal van 2014 ten opzichte van een jaar geleden weliswaar afgenomen. Maar de afname is veel minder groot dan eerder: 24 duizend (0,3%). Positief is dat de werkgelegenheidskrimp nu al vier kwartalen op rij minder groot wordt en nu de richting van groei opgaat: zie figuur 1.7.
- Het aantal banen van werknemers van kwartaal-op-kwartaal – na correctie voor seizoensinvloeden – ligt zelfs hoger dan het voorgaande kwartaal.

Figuur 1.7 Ontwikkeling van het aantal banen per kwartaal, tot en met het derde kwartaal 2014 (ten opzichte van hetzelfde kwartaal voorgaand jaar) (CBS)

X 1.000

Het beeld per sector wisselt:

- We zien in het derde kwartaal dat er vier sectoren zijn die op jaarbasis groeien (zakelijke (uitzend)diensten, handel, ICT en onderwijs): zie een-na laatste kolom van tabel 1.1. De banenkrimp op jaarbasis (-24 duizend) wordt vooral bepaald door de banenontwikkeling in zorg en welzijn (-35 duizend; box 1.2) en de bouwnijverheid (-17 duizend). Werkgelegenheidsgroei is er vooral bij de zakelijke (uitzend)diensten.
- Als we kijken van kwartaal-op-kwartaal (na correctie voor seizoensinvloeden) krijgen we een indruk van de meest actuele ontwikkelingen. Dan zien we dat het aantal sectoren met een stabiele werkgelegenheid of een banengroei in het derde kwartaal van 2014 bijna net zo groot is als dat met banenkrimp (laatste kolom van tabel 1.1).

Tabel 1.1 Ontwikkeling van het aantal banen van werknemers, per sector, derde kwartaal van 2014 (CBS)

	Banen werknemers 2013 3e kwartaal x 1000	Banen werknemers 2014 3e kwartaal x 1000	2013-2014 3e kwartaal x 1000	2014 3e kwartaal tov 2e kwartaal x 1000
Alle economische activiteiten	7.769	7.745	-24	2
Gezondheids- en welzijnszorg	1.306	1.271	-35	-10
Bouwnijverheid	320	303	-17	-4
Financiële dienstverlening	245	236	-9	-2
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	507	502	-5	0
Nijverheid (geen bouw) en energie	810	805	-5	-1
Cultuur, recreatie, overige diensten	301	296	-5	-1
Verhuur en handel van onroerend goed	66	65	-1	0
Landbouw, bosbouw en visserij	114	113	-1	-1
Onderwijs	497	499	2	2
Informatie en communicatie	225	227	2	1
Handel, vervoer en horeca	2.024	2.033	9	2
Zakelijke dienstverlening	1.355	1.398	43	17

Voor het vierde kwartaal duidt de Arbeidsmarktbarometer van Manpower op een vlakke ontwikkeling: er zijn net zoveel werkgevers die werkgelegenheidsuitbreiding verwachten als werkgevers die werkgelegenheidskrimp verwachten. Ook dit suggereert een voorlopig einde aan werkgelegenheidskrimp. Overigens geldt dat verreweg de meeste werkgevers (91%) als antwoord geven 'het personeelsbestand wijzigt niet': de Manpower barometer geeft een beeld van de stemming over de arbeidsmarkt door ondernemers en die stemming over de werkgelegenheid onder werkgevers lijkt verandert van 'pessimisme' naar 'neutraal'⁸.

1.8. Door crisis in zes jaar tijd ruim 300 duizend werknemersbanen minder

In de voorgaande paragraaf kijken we naar de ontwikkeling van het derde kwartaal van dit jaar ten opzichte van het jaar daarvoor. Hier kijken we naar een langere termijn. En dan zien we dat tijdens de crisis veel banen verloren zijn gegaan (tabel 1.2):

- De Nederlandse economie als geheel heeft in het derde kwartaal van 2014 ongeveer 4% minder banen van werknemers dan zes jaar terug. Dit komt overeen met verlies van 335 duizend banen voor werknemers.
- Alleen de sector zorg laat per saldo nog een groei van de werkgelegenheid zien. Maar ook daar is de ontwikkeling gekeerd: de afgelopen zes kwartalen is het aantal banen in de zorg lager dan in het vierde kwartaal van 2012.
- Veel werkgelegenheidsverlies in zes jaar zien we bij de bouw (25%), financiële dienstverlening (15%) en verhuur en handel van onroerend goed (13%). Het hoge werkgelegenheidsverlies in deze sectoren is logisch gezien de malaise in de bouw en de moeilijke huizenmarkt in de afgelopen jaren. Dat laatste zorgt ook voor minder financiële hypotheekdiensten.

Tabel 1.2 Ontwikkeling van het aantal banen van werknemers, per sector, derde kwartaal 2008 en 2014 (CBS)

	Banen werknemers 2008 3e kwartaal x 1000	Banen werknemers 2014 3e kwartaal x 1000	2008-2014
Bouwnijverheid	403	303	-25%
Financiële dienstverlening	278	236	-15%
Verhuur en handel van onroerend goed	75	65	-13%
Nijverheid (geen bouw) en energie	885	805	-9%
Zakelijke dienstverlening	1.528	1.398	-9%
Landbouw, bosbouw en visserij	122	113	-7%
Informatie en communicatie	241	227	-6%
Alle economische activiteiten	8.080	7.745	-4%
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	519	502	-3%
Onderwijs	511	499	-2%
Cultuur, recreatie, overige diensten	298	296	-1%
Handel, vervoer en horeca	2.028	2.033	0%
Gezondheids- en welzijnszorg	1.192	1.271	7%

Dat de werkgelegenheid voor werknemers in zes jaar tijd zo'n krimp meemaakt, is bijzonder. In onderstaande figuur 1.8 is de langere termijn ontwikkeling geschetst van de werkgelegenheid voor werknemers. Dan zien we dat tussen 1988 en 2002 de werkgelegenheid fors groeide. Daarna stabiliseert de werkgelegenheid (internet-crisis) maar vindt haar groeipad weer in de periode 2005-2008. Als we dan twee decennia (1989-2008) nemen: dan groeit de werkgelegenheid bij werknemers met gemiddeld 125 duizend (1,9%) per jaar.

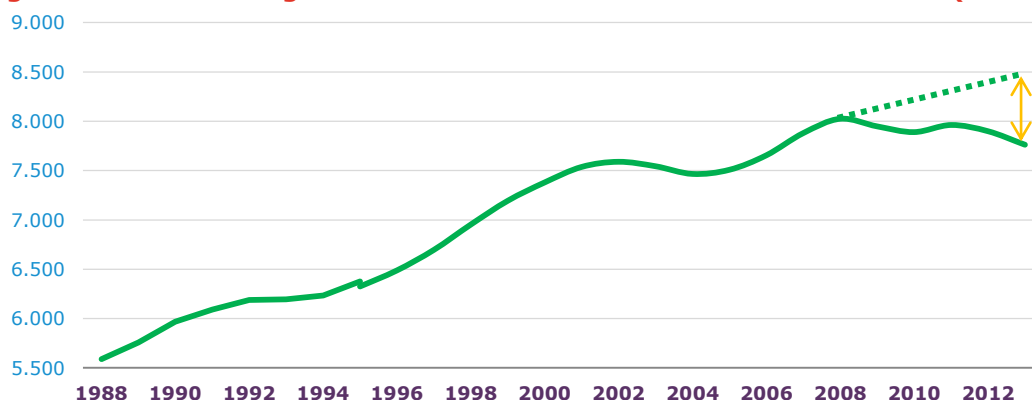
In de jaren daarna (2009-2013) hebben we door de economische crisis geen groeiende werkgelegenheid maar is een krimp van gemiddeld ruim 50 duizend (-0,7%) per jaar zichtbaar.

Het 'gemis' aan werkgelegenheid – op basis van doortrekken van de trend uit het verleden – kunnen we dan weergeven door de gele pijl. Als de economie de komende jaren gematigd zal groeien⁹, zal ook de werkgelegenheid maar langzaam herstellen.

⁸ Manpower, 'Manpower Employment Outlook Survey Nederland Q4/2014', september 2014.

⁹ Het CPB gaat in de 'Actualisatie Nederlandse economie tot en met 2017' (29 november 2012) uit van een gemiddelde economische groei van 1,25%. Terwijl in de twintig jaar voor de crisis de groei gemiddeld meer dan dubbel zo hoog was.

Figuur 1.8 Ontwikkeling van het aantal banen van werknemers 1988-2013 (x 1.000)¹⁰

Box 1.2 Nederlandse banenkrimp in 2014 vooral bepaald door de sector zorg en welzijn

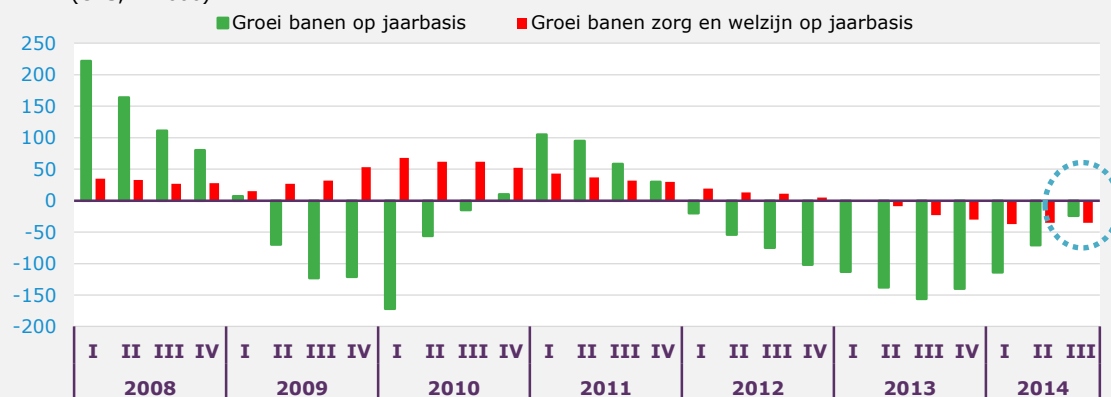
Na het uitbreken van de kredietcrisis is de werkgelegenheid (werknemersbanen) in Nederland fors gekrompen. Sectoren die hard geraakt zijn: bouw, verhuur en handel van onroerend goed en de financiële dienstverlening. Een gunstige uitzondering was zorg en welzijn: de enige hoofdsector waar de werkgelegenheid, sinds het uitbreken van de kredietcrisis, is gegroeid (tabel 1.2 in de hoofdstekst).

In onderstaande figuur is duidelijk gemaakt wat de groei van de werkgelegenheid is (jaar-op-jaar) voor Nederland als geheel en die van zorg en welzijn. Uit de figuur blijkt het volgende:

- In de periode 2009-2010 groeide de werkgelegenheid in de sector zorg en welzijn (rode staafjes) door, terwijl die in Nederland als geheel afnam (groene staafjes). Dit is een gebruikelijke ontwikkeling in tijden van laagconjunctuur: de banenontwikkeling in de zorgsector geeft tegenwicht aan die van de marktsector.
- Vanaf medio 2010 zien we dat de groei van het aantal banen in de zorg en welzijn steeds geringer wordt.
- In 2013 kantelt het beeld zelfs: als gevolg van overheidsmaatregelen om de kosten in de zorg te beheersen, is de werkgelegenheid van de sector steeds sterk onder druk komen te staan. Vooruitlopend op het ingaan van overheidsmaatregelen spelen zorgaanbieders op beleidswijzigingen in door aanpassing in het aanbod en daarmee de werkgelegenheid. Vooral in de ouderenzorg en de thuiszorg verdwijnen banen.

Inmiddels verdwijnen er meer banen in de sector zorg en welzijn dan in Nederland als geheel. Met andere woorden: de overige sectoren samen hebben per saldo banengroei.

Figuur Groei aantal banen in zorg en welzijn werknemers (ten opzichte van hetzelfde kwartaal van voorgaand jaar) (CBS, x 1.000)

Dat de arbeidsmarkt in de sector zorg en welzijn verandert van een krappe naar een ruimere arbeidsmarkt, zien we al geruime tijd aan de ontwikkeling van het aantal WW-uitkeringen in deze sector:

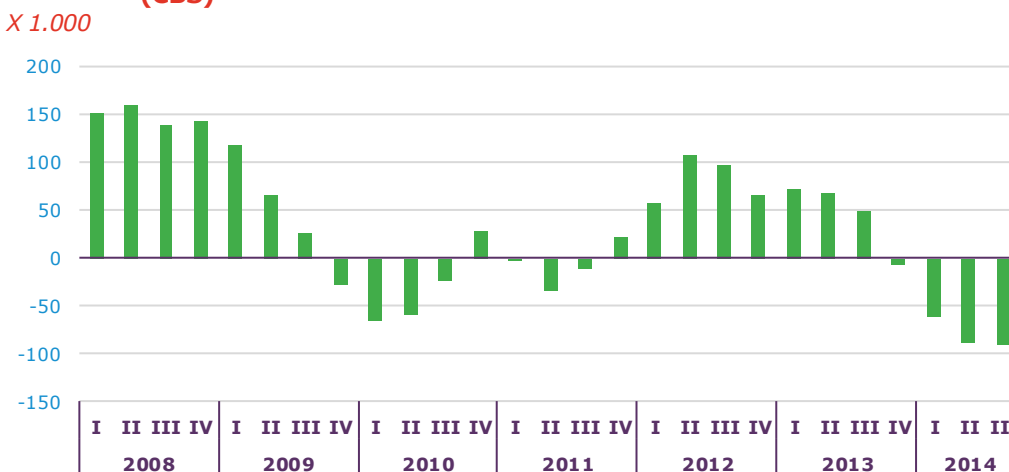
- In de periode 2010 tot en met het derde kwartaal van 2014 neemt het aantal lopende WW-uitkeringen zeer sterk toe bij zorg en welzijn. We zien daar een groei van het aantal WW-uitkeringen van 22 duizend (begin 2010) naar 68 duizend (eind derde kwartaal 2014): een groei met 45 duizend: +200%. Terwijl de groei voor de Nederlandse arbeidsmarkt als geheel veel minder groot was: +36%.
- Was tot voor kort het aantal WW-uitkeringen als percentage van het aantal banen bij de sector zorg en welzijn veel lager dan landelijk; inmiddels is het percentage bij de sector ongeveer gelijk aan het landelijk gemiddelde.

¹⁰ Lichte trendbreuk in het cijfer voor 1995 (door revisie van cijfers vanaf 1995 door het CBS).

1.9. Omvang beroepsbevolking krimpt

Na de vraag naar arbeid door werkgevers kijken we in deze paragraaf naar het aanbod van arbeid door werknemers: de beroepsbevolking. We bekijken hier – net als bij de vraag – primair naar jaar-op-jaar ontwikkelingen (figuur 1.9).

Figuur 1.9 Ontwikkeling van de beroepsbevolking per ultimo kwartaal, tot en met derde kwartaal 2014 (ten opzichte van hetzelfde kwartaal voorgaand jaar) (CBS)

De omvang van de beroepsbevolking (totaal: werkzaam én werkloos) ligt in het derde kwartaal 89 duizend (1%) lager dan één jaar geleden: ongeveer een gelijke afname als in het voorgaande kwartaal. Daarmee lijkt een einde gekomen aan de steeds groter wordende krimp van de beroepsbevolking.

De afname van de beroepsbevolking heeft te maken met een kleinere bevolking (15-65 jaar) en een daling van de bruto participatiegraad. Daarbij zien we een stijging van de arbeidsparticipatie bij ouderen en een daling bij jongeren. Bij ouderen spelen de versoering van pensioenuitkeringsregelingen, een hoger verwachte AOW-leeftijd en de onzekerheid over de hoogte van toekomstige pensioenen een rol in de grotere bereidheid om langer door te werken. Bij jongeren is de arbeidsparticipatie lager dan voor de crisis.

De meest recente ontwikkeling komt in beeld als we kijken van kwartaal-op-kwartaal. Uit deze (seizoensgecorrigeerde) cijfers blijkt dat de omvang van de beroepsbevolking steeds minder krimpt.

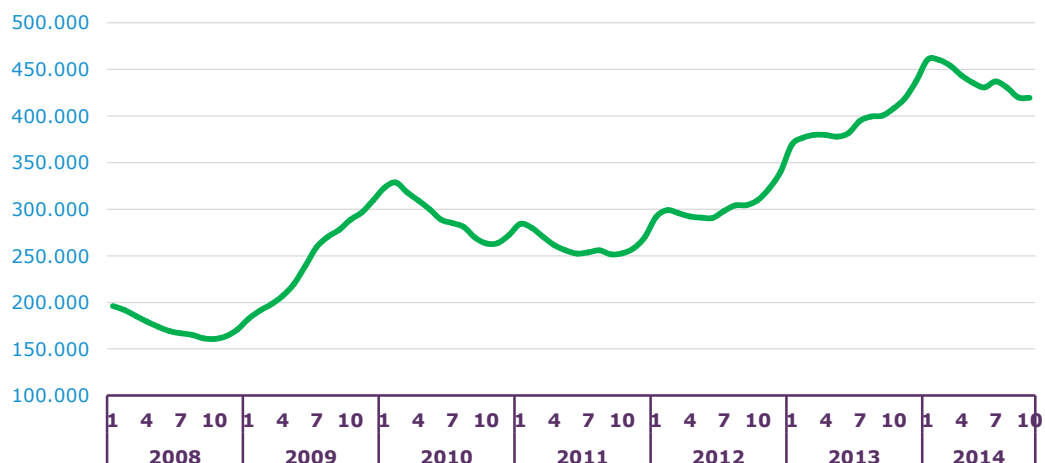
1.10. Aantal WW-uitkeringen iets hoger dan een jaar geleden

Vraag (paragraaf 1.7) en het aanbod (paragraaf 1.9) op de arbeidsmarkt, beïnvloedt het aantal lopende WW-uitkeringen. Meer vraag naar arbeid betekent meer kansen op de arbeidsmarkt en daarmee wordt het aantal WW-uitkeringen gedrukt. Meer aanbod betekent dat er meer mensen in dezelfde vijver van banen vissen, waardoor het aantal WW-uitkeringen kan oplopen.

Het aantal *nieuwe* WW-uitkeringen in de eerste drie kwartalen gezamenlijk is 445 duizend. Dit aantal is bijna gelijk aan het aantal in dezelfde periode van 2013. Het aantal *beëindigde* gevallen is – zowel door het vinden van werk en het bereiken van de maximale duur – juist toegenomen tot 463 duizend. Het gevolg is dat in de eerste negen maanden van dit jaar het aantal *lopende* WW-uitkeringen daalt.

In verband met seizoenseffecten is het beter te kijken naar ontwikkelingen ten opzichte van een vol jaar terug. Dan zien we dat het aantal WW-uitkeringen aan het eind van het derde kwartaal van 2014 nog wel iets hoger ligt dan vorig jaar. De toename van het aantal lopende WW-uitkeringen – ten opzichte van een jaar geleden – wordt wel steeds kleiner (figuur 1.10).

Figuur 1.10 Aantal WW-rechten januari 2008 – oktober 2014 (UWV)

In oktober zien we dat de groei van het aantal lopende WW-uitkeringen teruggelopen is tot 3%¹¹. Enkele opmerkelijke ontwikkelingen uit de landelijke Nieuwsflits van oktober van UWV zijn:

- Onder medische en paramedische beroepen zien we een bovengemiddelde groei met 10% op jaar basis.
- Het aantal kortdurende WW-uitkeringen (tot 1 jaar) loopt terug en het aantal langdurige WW-uitkeringen loopt op. Vooral de groep die twee jaar of langer werkloos is, neemt sterk toe: tussen oktober 2013 en oktober 2014 is de groei 33%.
- Een duidelijk herstel bij de bouw en bij uitzendbedrijven: daar zien we het aantal WW-uitkeringen op jaarbasis dalen met 13% en 11%.
- Jongeren profiteren sterker van economisch herstel dan ouderen. Bij jongeren (25-minners) zien we – ten opzichte van een jaar geleden – een daling van het aantal WW-uitkeringen van 17%. Naar mate de leeftijd toeneemt, neemt de daling af. En bij WW-uitkeringen van mensen met een leeftijd van 45-54 jaar zien we een groei van het aantal lopende WW-uitkeringen met 6%. En bij mensen van 55 jaar en ouder zien we een groei met 18% op jaarbasis (oktober 2013-oktober 2014).

1.11. Werkloze beroepsbevolking daalt

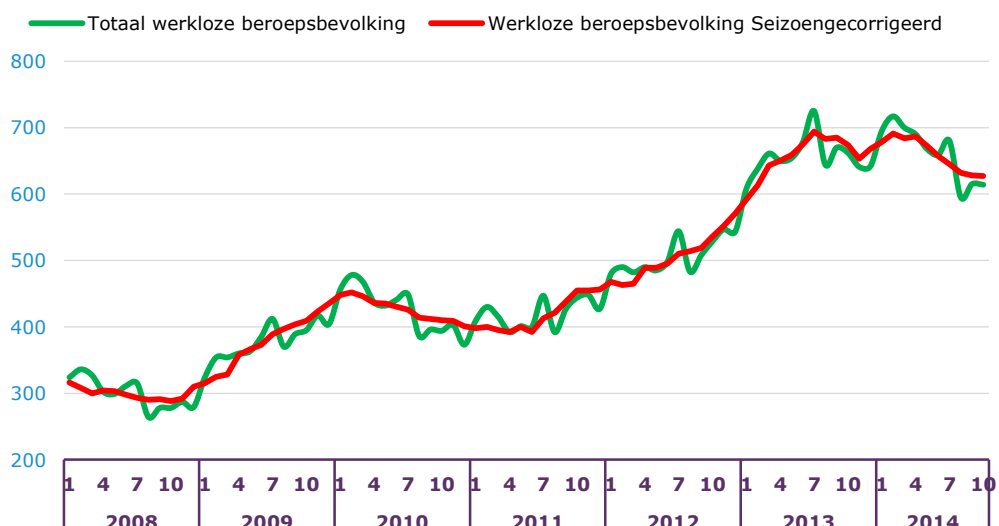
Voor het landelijk beleid is de werkloze beroepsbevolking van het CBS het officiële werkloosheidscijfer. Dat omvat alle personen van 15-64 jaar zonder werk (of met werk voor minder dan twaalf uur per week), die actief op zoek zijn naar betaald werk voor twaalf uur of meer per week en daarvoor beschikbaar zijn (nationale definitie werkloze beroepsbevolking¹²).

De werkloosheid is in het derde kwartaal afgenomen (figuur 1.11). Afgezien van april daalt het aantal werklozen (seizoensgecorrigeerd) al zeven maanden. Nu kan een dergelijke afname ontstaan doordat meer banen ontstaan of omdat mensen zich niet meer beschikbaar stellen voor arbeid en zich terugtrekken van de arbeidsmarkt. Het CBS rapporteert dat in april nog dat de werkloosheid weliswaar daalde, maar dat dit kwam doordat mensen zich terugtrokken van de arbeidsmarkt. Echter in het tweede en derde kwartaal komen meer mensen aan het werk. En dat laatste is een gunstige ontwikkeling.

¹¹ UWV, 'Nieuwsflits oktober 2014

¹² Per januari 2015 gaat het CBS en UWV over op de internationale definitie van beroepsbevolking.

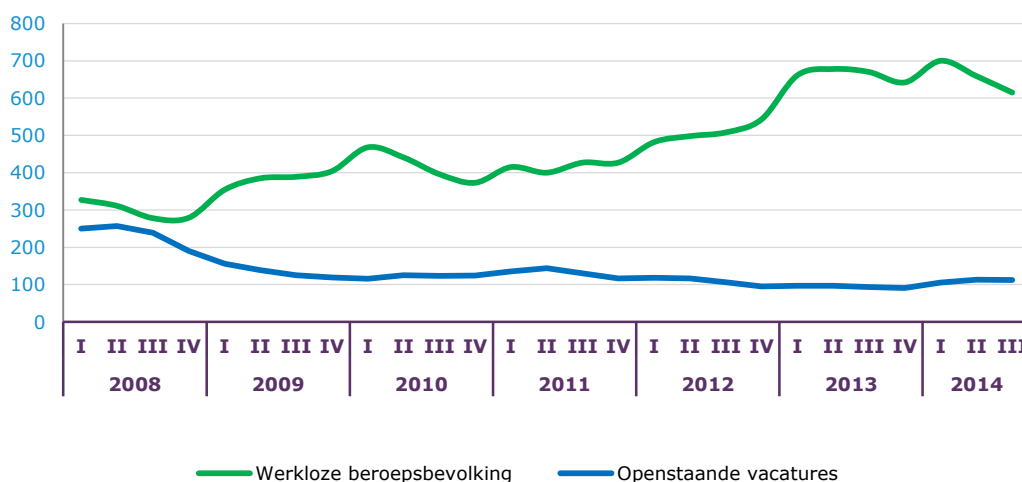
Figuur 1.11 Werkloze beroepsbevolking per maand, januari 2008 t/m oktober 2014 (CBS)
X 1.000

De werkloosheid en het aantal WW-uitkeringen zijn de afgelopen jaren aanzienlijk opgelopen en ligt hoger dan tijdens de crisis in 2009. Toch blijft Nederland internationaal gezien beter dan gemiddeld presteren. De werkloosheid (bij hantering van de internationale definitie) kwam in oktober uit op 6,5%: ruim onder het gemiddeld niveau van de EU van 10,1%. Daar tekenen we wel bij aan dat Nederland in de afgelopen jaren is opgeschoven richting het EU-gemiddelde. Immers in mei 2011 had Nederland nog het laagste werkloosheidspercentage in de EU¹³.

Het verschil tussen het onbenutte aanbod van arbeid en de openstaande vraag naar arbeid, wordt zichtbaar gemaakt in figuur 1.12: er zijn duidelijk meer werklozen dan dat er vacatures open staan. Hierbij speelt ook dat er sprake is van kwalitatieve discrepanties: er is bijvoorbeeld veel vraag naar technisch personeel, terwijl de meeste werkzoekenden daar niet of onvoldoende voor gekwalificeerd zijn. De laatste kwartalen zien we dat de werkloze beroepsbevolking krimpt en het aantal vacatures oploopt. Daarmee vermindert de kloof tussen aanbod en vraag op de arbeidsmarkt op twee manieren en wordt de arbeidsmarkt iets minder ruim.

Figuur 1.12 Werkloze beroepsbevolking en openstaande vacatures per kwartaal, eerste kwartaal 2008 t/m derde kwartaal 2014 (x 1.000)

¹³ Zie voor de ontwikkeling werkloosheid in Nederland en Europa ook: UWV, 'Duiding Arbeidsmarktontwikkelingen 2014-III', augustus 2014.

2. Verwachtingen 2015

2.1. Vertrouwen producenten fors hoger in oktober

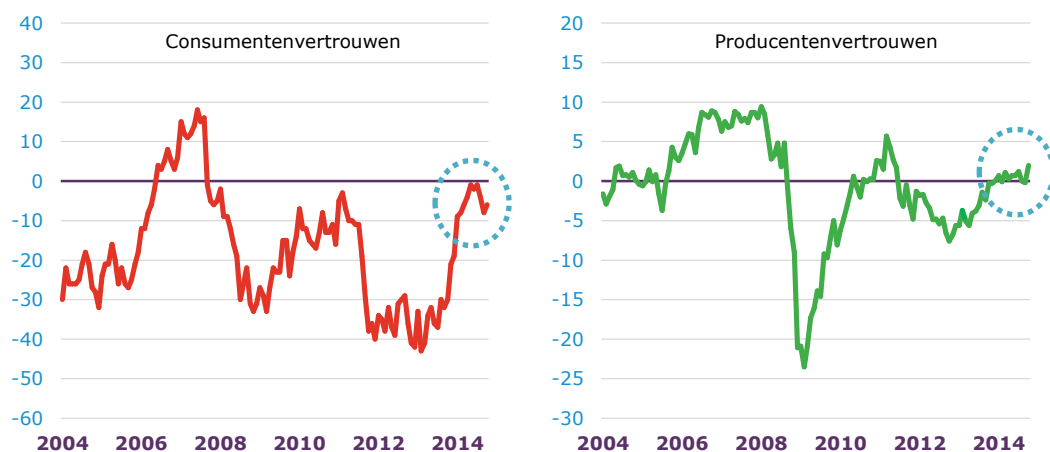
Als er veel vertrouwen in de toekomst is, zijn consumenten eerder geneigd tot het doen van uitgaven en gaan bedrijven vaker over tot investeringen: het vertrouwen is cruciaal voor de economie. Het CBS meet maandelijks bij consumenten en bedrijven het vertrouwen in de Nederlandse economie. Deze vertrouwensindicatoren geven een eerste indruk in welke richting de economie zich naar verwachting gaat ontwikkelen. Vervolgens zijn economische ontwikkelingen de bepalende factor voor de arbeidsmarktontwikkelingen.

Het producentenvertrouwen (figuur 2.1, rechts) wordt in de loop van 2013 minder negatief en komt in de eerste tien maanden van dit jaar meestal in de plus: het aantal optimisten onder producenten ligt in 2014 iets hoger dan het aantal pessimisten. Het laatst bekende cijfer over oktober duidt zelfs op een forse verbetering: het ondernemersvertrouwen is in drie jaar niet zo hoog geweest.

Ook zijn ondernemers overwegend positief over 2015. Het aantal ondernemers dat in 2015 omzetgroei verwacht is hoger dan het aantal dat een krimp voorziet. Ook de investeringsverwachtingen voor 2015 zijn gunstig. Qua werkgelegenheid zijn de verwachtingen beter dan eerdere jaren, toen een krimp werd verwacht. Het aantal ondernemers dat banengroei verwacht in 2015 is gelijk aan het aantal dat personeel af gaat stoten: per saldo wordt geen verbetering van de werkgelegenheid voorzien¹⁴.

De ProductManagersIndex (PMI) van het NEVI voor de industrie, geeft ook een overduidelijk gunstig beeld. De PMI was in oktober 53 en daarmee hoger dan vorige maand. Dit cijfer is gunstig omdat een waarde van boven de 50 op groei van de bedrijfsactiviteiten wijst. Met deze score kent de industrie nu 18 maanden onafgebroken groei aldus de NEVI. Het NEVI verwacht overigens dat deze gunstige ontwikkeling maar mondjesmaat zal leiden tot groei van banen¹⁵.

Figuur 2.1 Vertrouwen in de Nederlandse economie van consumenten (tem oktober 2014; links) en van producenten (tem oktober 2014; rechts) (CBS)

Toelichting:

- Als het cijfer boven de nullijn ligt, zijn de optimisten in de meerderheid
- Als het cijfer onder de nullijn ligt, zijn de pessimisten in de meerderheid
- Bijvoorbeeld 30% van de consumenten is optimistisch en 70% pessimistisch: vertrouwen is -40% (30%-70%)

¹⁴ CBS, EIB, KvK, MKB Nederland en VNO-NCW, 'Meer vertrouwen ondernemers', 19 november 2014.

¹⁵ NEVI: <https://www.nevi.nl/nieuws/van-weele-groei-industrie-leidt-mondjesmaat-tot-meer-banen>, 3 november 2014.

Vertrouwen bij consumenten richting neutraal en meer consumptieve bestedingen

In tegenstelling tot de geleidelijke toename van het producentenvertrouwen laat het consumentenvertrouwen een sterke opleving in de loop van 2013 zien. Echter de verbetering zet niet door in 2014. Gemiddeld genomen blijven er meer pessimisten dan optimisten onder consumenten, maar het vertrouwen is veel minder negatief dan in de afgelopen jaren (figuur 2.1, links). En dat sentiment zien we ook aan de woningmarkt die herstelt en ook de uitgaven van consumenten zit in de lift. Zo is de omzet in de detailhandel, na correctie voor prijsverhogingen, positief in de periode januari-september 2014 (volume omzetcijfer)¹⁶. In 2013 was het volume van de omzet nog 3,9% lager dan het voorafgaande jaar.

Box 2.1 MKB-ondernemers positiever

MKB-ondernemers zijn dit jaar in het algemeen beduidend positiever geworden over de economische ontwikkeling ten opzichte van een jaar geleden. Van de MKB-ondernemers zegt bijna de helft (45%) vertrouwen in de economische ontwikkeling te hebben, terwijl 22% aangeeft geen vertrouwen te hebben. In 2013 gaf nog ruim de helft van de ondernemers aan geen vertrouwen te hebben in de economische ontwikkeling van Nederland. In de afgelopen vijf jaar was alleen in 2011 het vertrouwen van MKB-ondernemers sterker. Het optimisme over de economische ontwikkeling gaat gepaard met een licht herstel van het vertrouwen in het door de Nederlandse overheid gevoerde economische beleid. Ruim de helft van de ondernemers heeft hierin vertrouwen of enigszins vertrouwen. Vorig jaar lag dit percentage nog op 42%, het laagste in de afgelopen vijf jaar.

Het toegenomen vertrouwen is niet het hele verhaal. Kleinere bedrijven zijn namelijk een stuk minder optimistisch in hun omzet- en winstverwachting dan (middel)grote bedrijven. Vooral zelfstandigen en ondernemers zonder personeel zijn nog getemperd in hun verwachtingen. Van deze ondernemers verwacht 26% een stijging van de omzet en 31% verwacht een stijging van de winst. Bij de middelgrote bedrijven (met meer dan 10 werknemers in dienst) liggen deze cijfers beduidend gunstiger. Van deze bedrijven verwacht bijna de helft (46%) een stijging van de omzet en de helft verwacht een stijging van de winst. Oorzaak van een achterblijvend optimisme onder de kleinere ondernemers is onder meer de sterke focus op de binnenlandse markt. Deze markt blijft in ontwikkeling nog wat achter bij de exportontwikkeling. Grotere bedrijven zijn meer exportgericht en hebben kunnen profiteren van de exportgroei.

Ondernemers die gericht zijn op de buitenlandse handel en de zakelijke markt zijn het meest optimistisch. De ondernemers in de industrie, de groothandel, de transportsector en de communicatiesector zijn bovengemiddeld optimistisch. MKB-ondernemers die sterk afhankelijk zijn van consumentenbestedingen zijn nog het meest pessimistisch. Het betreft met name de ondernemers in de detailhandel, de autosector en de persoonlijke dienstverlening. De binnenlandse markt heeft de afgelopen jaren meer onder druk gestaan dan de op de export gerichte sectoren.

a) Kennissite KBK en Ondernemerschap, 'Kleine bedrijven minder optimistisch', onderzoeksbericht 27 okt. 2014

2.2. De economie groeit licht en werkloosheid daalt in 2015

Het conjunctuurbeeld volgens de Conjunctuurklok van het CBS wijst eind oktober op economisch herstel, dat als broos wordt gekarakteriseerd. In plaats van te kijken naar de economie als geheel, kunnen we ook kijken naar afzonderlijke indicatoren. En de indicatoren verschillen onderling in tempo en timing. Toch verkeren de meeste conjunctuurindicatoren in de opgaande fase (toename van de groei). Tegelijkertijd merkt het CBS op dat de verbetering van de conjunctuur niet verder aan kracht toeneemt. Vanaf de zomer van 2013 tot het voorjaar van 2014 verbeterde de conjunctuur gestaag, maar sindsdien stagneert het herstel.

Toch verwachten de economische bureaus van drie grote Nederlandse banken, de Nederlandse Bank en het CPB voor 2015 voortzetting van de groei van de economie (tabel 2.1). Ook over de werkloosheidsontwikkeling heerst consensus: voor 2015 wordt een kleine daling verwacht. Leidend voor de overheidsplanning is de prognose van het Centraal Planbureau (CPB). Die gaat in haar meest recente prognose (voor Prinsjesdag) uit van een groei van de economie in 2015 met 1,25%. Hiermee zou het aantal banen iets kunnen groeien en een de werkloosheid kunnen dalen: een min van 15 duizend tot 605 duizend (6,75% van de beroepsbevolking). Daarmee blijft de werkloosheid hoog en de arbeidsmarkt – gegeven het lage aantal vacatures – zeer ruim.

¹⁶ CBS, 'CBS: groei non-foodwinkels zet in augustus door', 15 oktober 2014 en CBS, 'Consumenten besteden opnieuw meer', 21 oktober 2014 en 'CBS: kledingwinkels drukken omzet detailhandel', 13 november 2014.

Tabel 2.1 Groei economie en mutatie gemiddeld werkloosheidspercentage volgens de grote Nederlandse banken en het CPB voor 2015

	Economische groei (%)		Werkloosheids%		Bron
	2014	2015	2014	2015	
ABN Amro *)	0,8%	1,5%	8,3%	8,0%	Economie nog op herstelkoers, 7 oktober 2014
Rabobank **)	0,8%	1,5%	6,8%	6,5%	Conjunctuurbeeld, 5 november 2014
ING	0,7%	1,4%	8,3%	7,7%	Opgevraagde prognose, 23 oktober 2014
CPB	0,8%	1,3%	7,0%	6,8%	Macro Economische Verkenning 2015, september 2014
DNB	0,2%	1,6%	7,1%	6,8%	Economische ontwikkelingen en vooruitzichten, juni 2014
UWV ***)			5,7%	5,8%	UWV Arbeidsmarktprognose 2014-2015, juni 2014

*) ABN Amro en ING prognosticeren de gemiddelde werkloosheid in het jaar als percentage van de beroepsbevolking volgens de nationale definitie.

**) De Rabobank, het CPB en de Nederlandse Bank (DNB) prognosticeren de werkloosheid alleen volgens de internationale definitie.

***) UWV gaat uit van de economische groei van CPB en geeft een prognose van het aantal WW-uitkeringen

Voor de arbeidsmarkt wordt in de UWV Arbeidsmarktprognose 2014-2015 het volgende verwacht:

- De vraag naar arbeid arbeidsmarkt:
 - De vraag naar arbeid reageert vertraagd op het economische herstel.
 - Bovendien is de economische groei klein en neemt de productiviteit van arbeid toe. Per saldo neemt in het bedrijfsleven in de meeste sectoren volgend jaar naar verwachting de vraag naar arbeid toe. Ook bij de bouw wordt een groei van de werkgelegenheid voorzien. Iets dat ook past in het beeld van een verder herstel op de woningmarkt. Uitzondering zijn de industrie (structurele ontwikkeling), financiële dienstverlening (aanpassing aan de nieuwe vraag naar diensten) en de landbouw.
 - Overheidsorganisaties en de zorg zijn ook volgend jaar bezig met het uitvoeren van hervormingen, wat in deze sectoren neerkomt om minder werkgelegenheid.
 - Per saldo wordt voor 2015 uitgegaan van een zeer beperkte groei van de vraag naar arbeid (werknemers) in Nederland.
 - Het aantal vacatures dat ontstaat, reageert snel op de economie. De vacaturegroei van dit jaar, zet zich volgend jaar voort. In 2015 ontstaan er in totaal bijna 800 duizend vacatures.
- Door de betere arbeidsmarktsituatie treden meer mensen toe tot de arbeidsmarkt en wordt een hoger aanbod van arbeid (beroepsbevolking) verwacht in 2015.
- Enerzijds betekent meer vraag naar arbeid in 2015 dat de kansen op uitstroom uit de WW toenemen. Anderzijds betekent een hogere beroepsbevolking in 2015 meer mensen die de vraag naar arbeid willen invullen en dit vermindert de kans op uitstroom uit de WW. Volgens de laatste prognose is het aantal WW-uitkeringen eind 2015 iets lager dan het jaar daarvoor.
- Daarnaast wijzen de laatste realisaties op een iets lager aantal WW-uitkeringen aan het eind van 2014, dan eerder werd geprognostiseerd. En deze gunstige ontwikkeling werkt door in 2015. De effecten van de meevallende realisaties komen aan de orde in de volgende financiële nota van UWV: de 'Januari-nota' (verschijnt begin 2015).

De verwachtingen voor de economie zijn onzeker. Internationale spanningen kan de wereldhandel en daarmee onze economie en arbeidsmarkt ongunstig beïnvloeden. Daarnaast zijn de voorspelde groeipercentages van de economie laag: ze liggen maar iets boven de verbetering van de arbeidsproductiviteit. Dat betekent dat een licht neerwaartse aanpassing van de economische groei zich al snel uit in een omslag naar banenkrimp. Overigens is het natuurlijk ook mogelijk dat de economie in Nederland zich gunstiger ontwikkeld dan tot nog toe werd voorzien.

Box 2.1**CPB: Ondanks economisch herstel loopt in 2015 het uitkeringsvolume van werkloosheidsregelingen op**

UWV brengt een aantal keer per jaar een prognose van het aantal WW-uitkeringen uit. In de laatste prognose wordt uitgegaan van een groei van het aantal WW-uitkeringen van 438 duizend (eind 2013) naar 456 duizend (eind 2014): een groei met 18 duizend ofwel 4%. In 2015 wordt een daling met 3 duizend voorzien (1%). Dit zijn ontwikkelingen in uitkeringsrechten.

We kunnen ook kijken naar het gemiddeld aantal uitkeringsrechten gedurende een jaar en dit corrigeren voor parttime-effecten: WW-volume. Dan krijgen we zuiverder in beeld hoe het beroep op de WW zich financieel gezien ontwikkeld. Dit WW-volume neemt toe van 334 duizend uitkeringsjaren in 2013 naar 374 duizend in 2014: +40 duizend, ofwel 12%. Het jaar daarna groeit het aantal uitkeringsjaren in de jongste prognose van UWV naar 380 duizend: + 6 duizend ofwel +2%.

Het CPB maakt ook inschattingen van uitkeringsjaren. Het CPB verwacht een groei van het aantal WW-uitkeringsjaren naar 370 duizend en een stabiel niveau in 2015. Het verschil met UWV is gering, maar het CPB is dus wel iets optimistischer. Voor de bijstandsgelateerde regelingen zien we een groei van 347 duizend in 2013 naar 370 duizend (+23 duizend; ofwel +6%). In het jaar 2015 neemt de groei verder af: +7 duizend; ofwel +2%. Dat we bij de WWB nog groei zien van het aantal WW-uitkeringsjaren ontstaat ook door de vertraagde doorwerking. Een piek in de werkloosheid zien we eerst terug in het WW-volume en na verloop van tijd pas in een hogere WWB-volume. Immers bij werkloosheid krijgt men eerst WW en na verloop van tijd pas WWB. Hetzelfde zien bij een omslag naar een daling: eerst zien we die bij de WW en pas later bij de WWB.

Conclusies

- Het aantal WW-uitkeringsrechten neemt gedurende in 2015 volgens UWV met 1% af.
- Gemiddeld over het jaar gemeten en gecorrigeerd voor parttimers, loopt het aantal WW-uitkeringsjaren toch nog iets op (+2%). Dit is een doorwerking van de eerdere groei van het beroep op de WW.
- Het CPB gaat in de Macro-Economische Verkenning 2015 uit van stabilisatie van het aantal WW-uitkeringsjaren in 2015. Voor de bijstand wordt, mede gezien de vertraagde doorwerking (bij verlies van een baan krijgt men eerst WW en na verloop van tijd pas WWB) nog een beperkte groei van het WWB-volume voorzien in 2015.

- a) CPB, 'Raming van het bijstandsvolume in de Macro Economische Verkenning (MEV) 2015', september 2014
- b) CPB, 'Macro Economische Verkenning 2015', september 2014

Colofon

Uitgave

UWV
Afdeling Arbeidsmarktinformatie en -advies

Postadres

Postbus 58285
1040 HG Amsterdam

Inlichtingen

Tel. 020 687 1367

Redactie

Arie Vreeburg
Feike Reitsma

Disclaimer

Alles uit deze uitgave mag worden overgenomen, echter uitsluitend met bronvermelding.

UWV © 2014

